

หัวข้อวิจัย กระบวนการต้องไทยในประมวลกฎหมายอาญา กับ ในวินัยสังคม
การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ

ผู้วิจัย อรุณัย ขัลโยธา

ปีที่ทำการวิจัย 2531

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษา "กระบวนการต้องไทย" ในประมวลกฎหมายอาญา กับ ในวินัยสังคม เพื่อที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบกัน ในประเด็นที่นำเสนอ ลักษณะของการวิจัย เป็นการวิจัยเอกสาร รายงานผลการวิจัย ในรูปแบบของการ "พรรณนาวิเคราะห์" (analytical description)

ขอบเขตของการวิจัย ได้จำกัดกรอบไว้เฉพาะ ในแง่ของ "กระบวนการต้องไทย" ในกฎหมายอาญา กับ ในพระวินัย โดยจำกัดกรอบเนื้อหาให้อยู่ในขอบเขต คือ

- บทบาทของกฎหมาย กับ บทบาทของพระวินัย ต่อการกำหนดความผิด และ โทษ
- กระบวนการบัญญัติความผิด และ โทษ ในกฎหมาย กับ ในพระวินัย
- ลักษณะของการกระทำที่ถือว่า เป็นความผิด และ ต้องรับโทษ ในกฎหมาย กับ ในพระวินัย
- ความผิด และ โทษ ที่จะ ได้รับจากการล่วงละเมิดกฎหมาย กับ ในพระวินัย
- กระบวนการพิจารณาคดี ในกฎหมาย กับ ในพระวินัย

ผลของการวิจัยปรากฏดังนี้

- ทั้งกฎหมาย และ พระวินัยต่าง ก็ มีบทบาทอย่างสูง ต่อการจัดระเบียบสังคม ถือได้ว่า ทั้งกฎหมาย และ พระวินัยต่าง ก็ เป็น "วิศวกรรมสังคม" (social engineering) คือ มีบทบาทต่อการออกแบบ และ สร้างรูปแบบความล้มเหลว ระหว่างบุคคล ในสังคม ตลอดจนกำหนดกฎหมาย เพื่อใช้ บังคับ ความประพฤติ ให้ เป็นไปตามที่กฎหมาย และ พระวินัยต้องการ ทั้งกฎหมาย และ พระวินัยต่าง ก็ มี ชื่อ ได้ เปรียบ และ เสียเปรียบ ต่อกัน ในบาง แห่ง บาง ประเด็น ถ้า จะ ให้ ตี สุดจะ ต้อง ใช้ ทั้งกฎหมาย และ พระวินัย ควบคู่ กัน ไป

2 กระบวนการนักยุติความผิดและไทยในกฎหมายกับในพระวินัย มีกระบวนการที่พ้อจะเปรียบเทียบกันได้ดีอีก การนักยุติกฎหมายในลักษณะของการบากครองด้วยระบบบัตรูสภा พระมหาเจ้าตติย์ทรงมีอำนาจลิขิชาตแต่เพียงพระองค์ เดียวที่จะตรากฎหมายได้ ๆ ออกใช้ โดยอาจจะทรงตราด้วยพระองค์เองหรือทรงแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นชาวไทยและชาวต่างชาติซึ่งเนื้อขกร่างก็ได้ แต่ในสมัยการบากครองด้วยระบบบัตรูสภा การร่างกฎหมายจะทำได้โดยผ่านระบบรัฐสภา ส่วนกระบวนการนักยุติความผิดและไทยในพระวินัย พระพุทธเจ้าทรงมีอำนาจลิขิชาตแต่เพียงพระองค์ เดียวที่จะบัญญัติพระวินัยลิกขานบทได้ ๆ ชั้นใช้ การบัญญัติพระวินัยพระพุทธเจ้าจะทรงกระทำการต่อเมื่อมูลเหตุแห่งการบัญญัติพระวินัยเกิดขึ้นก่อน เมื่อมีเรื่องเป็นที่ใจชอบแล้ว ก็จะทรงเรียกประชุมลงมี ทรงได้ส่วน เมื่อได้ความสมจริงแล้วก็จะทรงกระทำการ "ธรรมิกณา" นี้ แนะนำเพื่อแยกแยะเหตุผลให้เห็นถูกผิดดีชัด แล้วก็ทรงบัญญัติพระวินัยลิกขานบทนั้น ๆ ชั้น เรียกว่า "พระปฐมนิยม" ถ้าต่อมามีกิจธุรบีโคลาด้วยช่องให้ว่องพระปฐมนิยมบัญญัติเพื่อละเมิดพระวินัยในลักษณะที่คล้ายคลึงกันอีก ก็จะทรงบัญญัติ "พระอนุบัญญัติ" ในลำดับถัดมา

3 ลักษณะของการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิด และต้องรับโทษในกฎหมายกับในพระวินัย ในกฎหมายถือว่าการกระทำที่เป็นความผิด และต้องรับโทษ ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติไว้ก่อนว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดและต้องรับโทษ เมื่อมีกฎหมายบัญญัติไว้แล้วและมีผู้ละเมิดอีก ก็ให้พิจารณาว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำการตามความหมายของกฎหมายหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำการตามความหมายของกฎหมายก็ให้พิจารณาต่อไปว่าครอบองค์ประกอบนภานภายนอกและภายในหรือไม่ ถ้าครอบองค์ประกอบของความผิด ก็ให้พิจารณาต่อไปว่ามีกฎหมายยกเว้นความผิดสำหรับการกระทำนั้นหรือไม่ ถ้าไม่มีกฎหมายยกเว้นความผิดก็ให้พิจารณาต่อไปว่ามีกฎหมายยกเว้นโทษสำหรับความผิดนั้นหรือไม่ ถ้าพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ครบถ้วนแล้วก็ถือว่ามีความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมาย ส่วนในพระวินัยมีหลักการพิจารณาการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิด และต้องรับโทษพ้อจะเปรียบเทียบกันได้ในท่านองเดียวกัน ทั้งในส่วนที่เป็นลักษณะของการกระทำ องค์ประกอบของการกระทำคือ "สังคมศาสตร์" อันได้แก่ความจงใจหรือเจตนา และ "อุจิตศาสตร์" อันได้แก่ความไม่สงบใจหรือไม่เจตนา และพิจารณาถึงพระวินัยได้บัญญัติยกเว้นความผิดและโทษสำหรับความผิดนั้นหรือไม่

4 ความผิดและโทษที่จะได้รับจากการล่วงละเมิดกฎหมายกับพระวินัย ความผิดทางอาญา แบ่งได้ 12 ลักษณะ และโทษทางอาญาไม่ 5 ส่วน ส่วนความผิดและโทษในพระวินัยแบ่งตามชนิด ของโทษ (อาบัติ) ที่จะได้รับ คือ อาบัติอย่างหนัก ได้แก่ "ปาราชิก" มี 4 ลักษณะ, อาบัติ อย่างกลาง ได้แก่ "สังชาทีเสส" มี 13 ลักษณะ และอาบัติอย่างเบา อันได้แก่ ถูกลักจี้ย, ปาจิตติย, ปาภิเทสนิย, ทุกกฎ และทุกภาระ มีท้ายลักษณะ

5 กระบวนการพิจารณาคดีในประมวลกฎหมายอาญา กับในพระวินัย กระบวนการยุติธรรม ในประมวลกฎหมายอาญา เริ่มต้นจากพนักงานสอบสวน, พนักงานอัยการ, ศาลชั้นต้น, ศาลฎีกา และศาลมีภัย เป็นที่สุด ส่วนกระบวนการพิจารณาคดีในพระวินัย เมื่อภิกขุปฏิบัติวินัยก็จะมี การฟ้องร้องกันในล้านกนุ孰ล, คณบุคคล หรือล้านกสงฆ์ และมีการไต่สวนคดีตามลำดับขั้นตอน จนกระทั่งมีคำวินิจฉัยเพื่อลงนि�คหกรรม ถ้าคู่กรณีไม่พอใจคำวินิจฉัยนั้นก็สามารถอุทธรณ์หรือภัย ต่อพระพุทธเจ้า คำวินิจฉัยที่ชาติของพระพุทธเจ้าถือเป็นที่สุด ส่วนการดำเนินคดีตามกฎหมายเดอ สมาคม ให้ดำเนินการฟ้องร้องต่อคดีผู้พิจารณาชั้นต้น ถ้าคู่กรณีไม่พอใจคำวินิจฉัยการลงนิคหกรรม ก็สามารถอุทธรณ์หรือภัยกាត่อคดีผู้พิจารณาชั้นอุทธรณ์หรือภัย คำวินิจฉัยของคดีผู้พิจารณาชั้นภัย ก็ถือเป็นที่สุด

Research Title : A Comparative Study of the Process of Punishment in
the Code of Criminal Law and in the Vinaya of Sangha

Researcher : Amnuay Yassayotha

Year of Research : 1988

Abstract

The main purpose of this research was to investigate the process of punishment in the Code of Criminal Law and that in the Vinaya of Sangha in order to study, analyse and compare their interesting aspects. It is a documentary research and the results will be reported in the form of an analytical description.

The research covered the following aspects:

1. the influence of the law and the influence fo Vinaya upon the society
2. the process of determining offenses and punishments
3. actions that can be counted among offenses and are punishable
4. the punishments a person must receive for wrong - doing.
5. the process of considering cases

The results were as follows:

1. Both the law and the Vinaya have a great influence upon our society. Each is social engineering, that is they each have an important role in designing the relationship pattern between agents

and persons in society. Both the law and the Vinaya have advantages and disadvantages in one way or another. The best is to take them both into consideration.

2. In those days before having the parliament, the king was the only one who had the rights to make a law. He could either do it by himself or nominate those whom he considered qualified for making it. However, since Thailand has been a democratic country, all laws need to be passed by Parliament. In the same way, the Lord Buddha was the only one who had the rights to establish a disciplinary rule, "Sikkha pada". He would do so only if there was a monk doing something inappropriate. Buddha summoned the monks for the meeting and then investigated. After he had found out the truth, he discussed the case concerning the doctrine "Dhammikatha" to show those monks what was good, what was bad, what was right, and what was wrong. Consequently, the Lord Buddha made a disciplinary rule mentioning such an action as a breach of discipline.

3. A person is punished if he has done something against the law. In other words, there is a law saying that such an action is illegal. However, when there is a case, there is, again, a consideration to investigate whether that person is genuinely wrong. Here both the action and the intent are taken into consideration. If it comes out that that person has done wrong, the judge has to find out whether the doer must receive punishment. The process is the same as in the Vinaya. Volition and non-volition are taken into consideration as well.

4. According to the criminal law, there are 12 instances which can be counted among offenses and there are five punishments. On the other hand, offenses and punishments in Vinaya can be classified into three main categories : severe Apatti "Parajika", moderate Apatti "Sanghandisesa", minor Apatti. Each respective Apatti is divided into four, thirteen and numerous sub - categories.

5. The process of justice in the code of law is thus : from the investigators, to the public prosecutor, to the court of justice, to the appeals court, and finally to the supreme court of appeal. The process of considering a case in Vinaya is as follows : when a monk has done anything wrong first it will be taken to a senior member of the Order, or to a group of senior members of the Order or to a monastic residence. Next there is a trial for the case. Third there is a consideration for punishment. If a person concerned is not satisfied with a decision he can present a petition to the Lord Buddha. Whatever is said by Buddha is final. And the process of considering a case in the law of Mahathera Council is to do it step by step from the lower committee up to the supreme. Whoever is not satisfied with the punishment can present the case to the appeal and the supreme committee. The decision of the supreme committee means the end of the process of justice.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชนนี้ เกิดขึ้นและสำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัย

รู้ลึกถึงบุคคลของแต่ละท่านอย่างสูงยิ่ง

ท่านแรกที่ช่วยกระตุ้นให้งานวิจัยนี้เกิดขึ้นคือ รองศาสตราจารย์ ปริชา ช้างวังchein รองคณบดีคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านผู้นี้นอกจากจะเป็นอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ ประสบความรู้ด้านวิชาปรัชญาแก่ผู้วิจัยแล้ว ท่านยัง "ช่วยจุดชนวนทางความคิด" ให้ทำการวิจัยเรื่องนี้ และท่านยังได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการวิจัยอีกด้วยประการ

อาจารย์จิตต์ เพือกผ่อง และอาจารย์นพศักดิ์ บุญรอดมี แห่งภาควิชาปรัชญาและศาสนา วิชาลัยครุสังฆา สองท่านนี้เป็นผู้รับเรื่องพุทธศาสนาและพระวินัยเป็นอย่างดี นอกจากท่านได้ให้คำแนะนำทลายประการเกี่ยวกับเรื่องวินัยของภิกษุแล้ว ท่านยังได้อธิบายที่ให้ยึดเอกสาร ตำรา เพื่อกำการค้นคว้าวิจัยอีกด้วยเล่ม

อาจารย์ปริยา เทพหัสดิน ณ อุชุชยา อาจารย์สนิท บุญฤทธิ์ อาจารย์ประลักษณ์ ฤทธาภิรัมย์ อาจารย์อัจฉรา แซลีน และอาจารย์ไกรรัตน์ บุญจุน ได้กรุณาอ่านตรวจงานเด่นนับและท่วงติงเรื่องการใช้ภาษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาจารย์เสริมศรี ฤทธาภิรัมย์ แห่งภาควิชาภาษาต่างประเทศ วิชาลัยครุสังฆาได้กรุณาแนะนำเกี่ยวกับบทตัดย่อภาษาอังกฤษ

อาจารย์ทวี บำรุงศักดิ์ แห่งภาควิชาศิลปศิลป์ วิชาลัยครุสังฆา ได้กรุณาออกแบบปกและคุณวิรัตน์ สายสหัส ได้ช่วยเข้าเล่มและจัดรูปเปลี่ม

บุคคลสำคัญยิ่งอีกท่านหนึ่งที่มีส่วนช่วยเกื้อหนุนคือ ดร. จรินทร์ ชาติรุ่ง อธิการวิทยาลัย-ครุสังฆา ท่านนี้นอกจากจะเป็นผู้รับงบบัญชาโดยตรงของผู้วิจัยแล้ว ท่านยังได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ผู้วิจัยรู้สึกขอบคุณท่านที่อ่านมาเป็นอย่างสูง

ศัพท์และการอ้างอิง

1 ศัพท์

ในงานวิจัยนี้มีศัพท์บางคำที่ใช้ในพระวินัยปิฎกอันถือเป็นข้อมูลขั้นต้น กับที่ใช้ในสารที่ออกสารอื่น ๆ อันถือเป็นข้อมูลขั้นรอง เช่นไม่เหมือนกัน เช่น พระสุทิน - พระสุกิน, ปาริติโมกษ - ปาริโมกษ และยังมีคำอื่น ๆ อีกบางคำ

2 การอ้างอิง

2.1 การอ้างอิงจากเอกสารสารต่างหัวไว

การอ้างอิงจากเอกสารสารต่างหัวไวไปอ้างตามแบบที่นิยมกันคือ

ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หน้า

2.2 การอ้างอิงจากพระไตรปิฎก

งานวิจัยนี้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวง ชุดจำนวน 45 เล่ม พิมพ์ครั้งที่ 4 พุทธศักราช 2525 ซึ่งจัดพิมพ์เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ที่ใช้ประกอบการอ้างอิงส่วนใหญ่คือ พระวินัยปิฎก เล่มที่ 1 - 8 โดยมีวิธีอ้างอิงดังนี้

ไตร. 1/186/296

หมายถึง พระไตรปิฎก เล่ม 1 ข้อ 186 หน้า 296